

DNMI - RAPPORT

DET NORSKE METEOROLOGISKE INSTITUTT
POSTBOKS 320 BLINDERN 0314 OSLO 3
TELEFON : (02) 60 50 90

ISBN

RAPPORT NR.

27/85 KLIMA

DATO

18.06. 1985

TITTEL

TØNSNESVARDEN RADIOLINJESTASJON

IS OG VINDLASTER

UTARBEIDET AV

KNUT HARSTVEIT

SVEIN M. FIKKE

OPPDRAUGSGIVER

TELEDIREKTORATET - TBA

OPPDRAUGSNR.

SAMMENDRAG

Dimensjonerende middelvind settes til 40 ms^{-1} med turbulensintensitet 20%. Islastene settes til 15 cm isfaner på fagverk og 5 cm belegg på antenner (sektor SV - NV). Tettheten er $600 - 700 \text{ kg/m}^3$.

UNDERSKRIFT

Knut Harstveit

Knut Harstveit
SAKSBEHANDLER

Bjørn Aune

Bjørn Aune
FAGSJEF

TØNSNESVARDEN RADIOLINJESTASJON

IS OG VINDLASTER

DIMENSJONERENDE KLIMALASTER

A. VIND

- 1 10 min. middelvind: 40 ms^{-1}
- 2 Sterkeste vindkast (3 - 5 s), 50 års returperiode: 50 ms^{-1}
- 3 Turbulensintensitet : 20% i toppen av mast ved dimensjonerende middelvind
- 4 Vindprofil: Tilnærmet konstant over mastens høyde
- 5 Mest utsatte vindretninger: SV - V
- 6 Sterkest turbulens: Utsatt for alle vindretninger

B IS

- 1 Maks istykkelse (fagverk): 15 cm i fane mot vinden (SV - NV).
(antenner): 5 cm på fasader mot vinden (SV - NV).
- 2 Isens tetthet : $600 - 700 \text{ kg/m}^3$
- 3 Kombinert is og vind: Sjansen for sterk vind på tvers av isfanene er til stede, men ikke stor.

1. INNLEDNING

Grunnlaget for denne rapporten er formulert i bestillingsbrev av 10. april 1985 (vedlagt).

Som Teledirektoratet er kjent med, er deler av arbeidet med is- og vindlaster organisert i samarbeid mellom DNMI og Elektrisitetsforsyningens Forskningsinstitutt (EFI) ved at EFI lønner en forsker som er faglig underlagt DNMI. Vedkommende er delforfatter til denne rapport og hans tidsforbruk blir fakturert av EFI.

2. STED OG TOPOGRAFI

Radiolinjestasjonen Tønsnesvarden ligger ca 10 km nordøst for Tromsø sentrum (Fig. 1) på kote 285. Det planlagte tårn rager 75 m over bakkenivå.

2.1 Regional og storskala topografi

Området ligger på vestsiden av de mektige fjellmassivene i Troms. På regional skala er området skjermet med høye fjell i avstand 10 - 20 km. I sektor øst til sørvest rager disse fjell opp i 1000 - 1500 m, i sektor vest til nordøst, 500 - 1000 m.

2.2 Lokal topografi

Fjorden løper i sørvest - nordøstlig retning, men gjør en bøyning nær Tønsnes slik at terrenget får en lokal "konveksitet" på sørvestsiden av fjorden mellom Movik og Vågsnes (Fig. 1).

Terrenget stiger bratt opp fra fjorden og Tønsnesvarden ligger i en avstand av ca 1.5 km fra fjorden. Det finnes høyere topper umiddelbart sør og øst for Tønsnesvarden, men toppen stikker opp som et høydepunkt på neset mot fjorden.

3 VINDFORHOLD

3.1 Regionale og storskala vindforhold

På stor skala forsterkes sørvestlige og nordøstlige høydevinder (nivå 1000 m) over fjellnivå i ytre deler av Troms, mens sørøstlige høydevinder i noen grad skjermes av mektige fjell i øst (vest for Lyngen). Nordvestlige vinder vil få noe redusert styrke p.g.a. oppbremsing mot høyere terreng.

På regional skala er området omkring Tønsnesvarden skjermet for alle vindretninger under 3 - 400 m, mens vertikale vindskjær kan finnes over dette nivå. Over Tromsøya (160 m o.h.) kan det ved vestlige og sørvestlige vindfelt dannes et vertikalt vindskjær.

3.2 Lokale vindforhold

Sørvestlige og vestlige samt nordøstlige vinder vil forsterkes lokalt ved Tønsnesområdet. Strømningen over selve varden vil i tillegg bli noe forsterket og en del turbulent.

3.3 Datagrunnlag og vurderinger

Nærliggende vindstasjoner er svært lokalt influerte slik at det er av liten verdi å basere statistiske beregninger på disse stedene for evaluering av vinden på Tønsnesvarden. En er derfor henvist til å vurdere vindforholdene ut fra

- a) Generell kunnskap om vindforholdene på kysten (Fyrstasjoner, skipsobservasjoner).
- b) Flygerinformasjon fra flygere på Tromsø lufthavn.
- c) Terrengbetragtninger slik disse er formulert i kap. 3.1 - 3.2.

De vanligste og sterkeste høydevinder i området er vest og sørvestlige vinder. Slike vinder blir forsterket på stor skala, skjermet på regional skala og forsterket på lokal skala. Dette sammen med den lave høyden av Tønsnesvarden tilsier da en dimensjonerende middelvind nær gjennomsnittet av det som er antatt på norske fjelltoppanlegg, 40 m/s. Det antas konstant vindprofil i de første 100 m over toppen i overensstemmelse med filosofien om lokal forsterkning over toppen.

3.4 Turbulensforhold

Den forholdsvis bratte stigningen fra fjorden og den lokale vinkel med hovedfjordreningen (Fig. 1) bevirker en del turbulens over toppen av Tønsnesvarden. Denne er sterkest nær bakken, men kan muligens være kompensert av bakgrunnsturbulens fra vindskjær beskrevet under kap. 3.1, høyere oppe. Turbulensintensiteten i 75 m høyde ved dimesjonerende middelvind settes derfor til $I = 20\%$. Dette svarer til forholdene 75 m over en homogen flate med ruhet 0.5 m.

Ekstreme vindkast (3 - 5 s, 50 års returperiode) vurderes til 50 ms^{-1} .

4. ISING

Tønsnesvarden er ikke utsatt for skyis siden den er skjermet av høyere terreng på alle kanter.

Ved vinternedbørsituasjoner er temperaturen ofte $3 - 5^{\circ}\text{C}$ ved havet og i topp av mast (k. 360)

vil temperaturen da være av størrelsesorden $1 - 2^{\circ}\text{C}$. I dette temperaturområdet vil konstruksjoner være utsatt for nedbøris i form av snøbelegg. Mengden er avhengig av bl.a. nedbørintensiteten og tykkelsen på elementene i gittermasten. Antennespeil o.l. virker som skjerm mot ising i fagverket og denne "dekningsgraden" er naturligvis av betydning for isingen der.

Det er meget sjelden at nedbørintensiteten overstiger 50 mm pr. døgn i vinterhalvåret i Tromsø. Vi har imidlertid lite observasjoner og måledata til støtte for fastsettelsen av islaster i gittermaster. Det har vært vanlig å anta isfaner av størrelsesorden 15 cm som gjennomsnittsdimensjonering på fagverket under tilsvarende forhold. Isen fyller da først alle ujevnheter, vinkler etc. og bygger så ut mot vinden. På de plastkledde antennene kan man regne med 5 cm tykke belegg på antenner mot vinden. Vindretningen i isingstilfelle vil være i sektoren SV - NV. En bør være oppmerksom på at større isflak kan falle av øvre antenner og ned på underliggende deler (personsøker, lokalradio). Varigheten av is i masta er avhengig av varigheten av lave temperaturer. Dess lengre isen henger i masta dess større er sjansen for sterk vind på tvers av isfanene. Sjansen for kombinasjonen sterk vind/mye is er ikke stor på Tønsnesvarden, men begivenhetene er likvel ikke uavhengige.

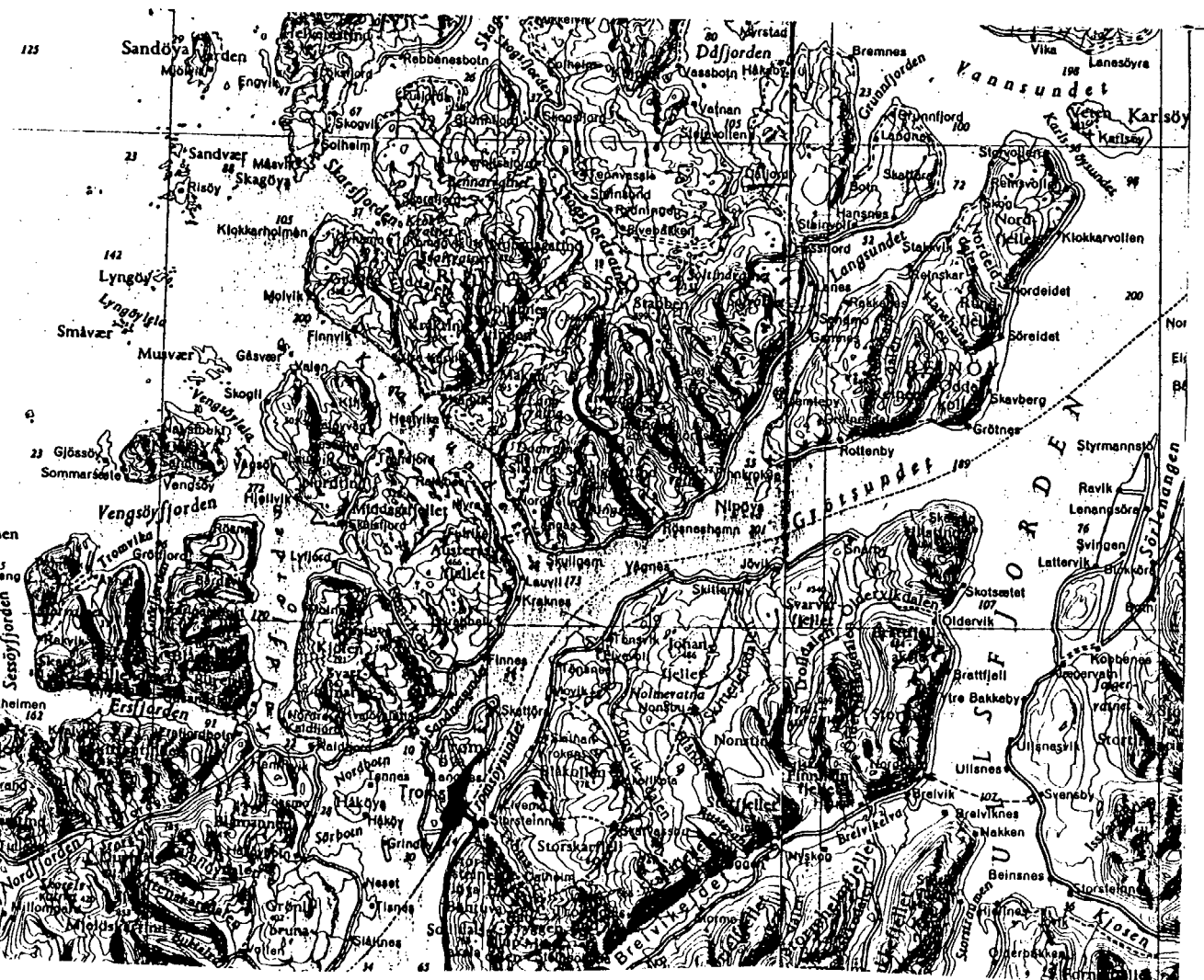
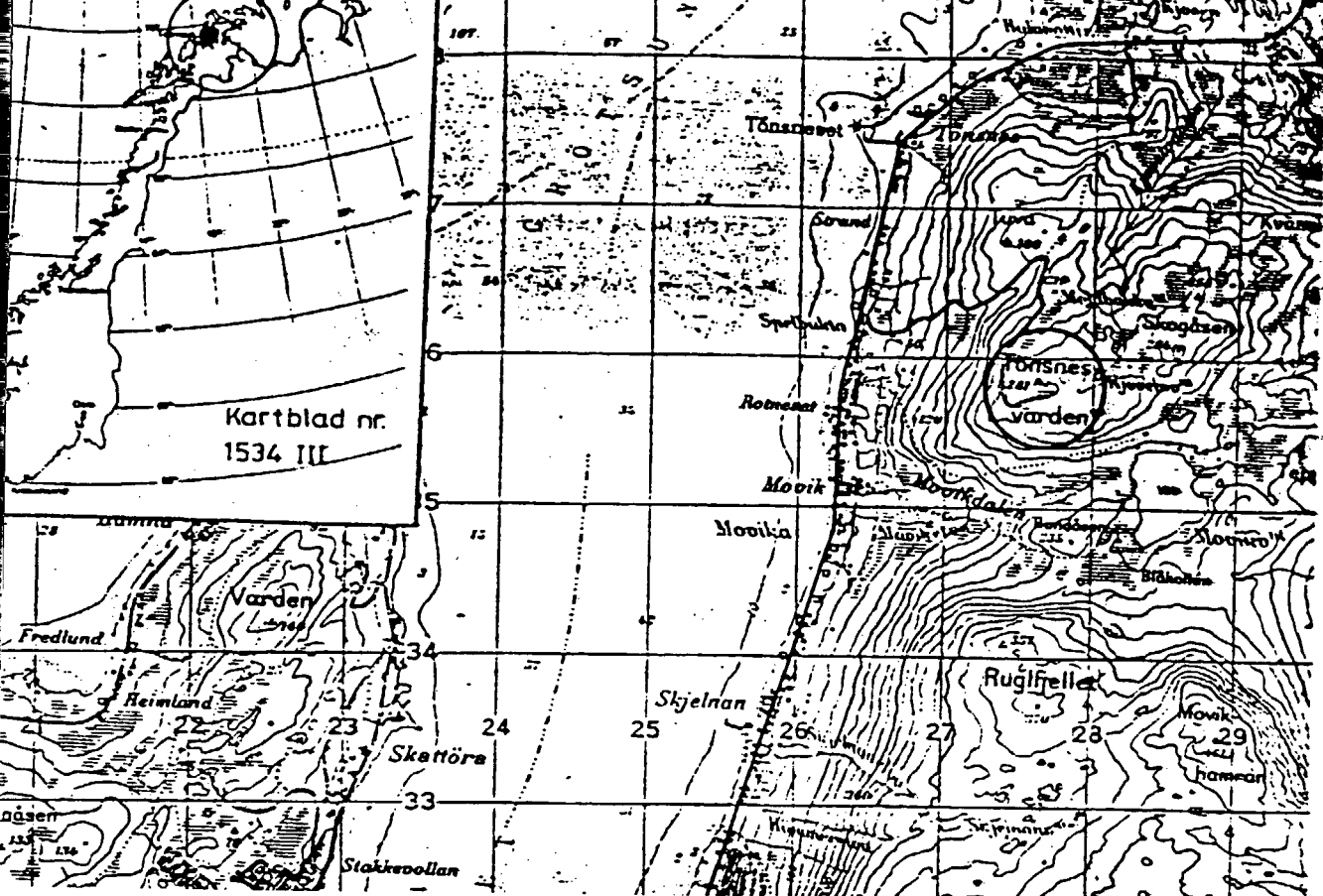

Fig. 1 Kart over Tønsnesvarden og omkringliggende område.

INGENIØRENE BONDE & CO

SVEIN ATLE FOLKESTAD - JENS ØSTBY - TORMOD JØSANG - BRYNJULF MELAND
GUNNAR FOLKESTAD - OLAV FOLKESTAD SIVILINGENIØRER MNIF - MRIF
MEMBERS OF NORCONSULT A.S

TRESCHOWSGT. 2 B, 0477 OSLO 4 - TLF. 15 20 10 - TELEX: 76678

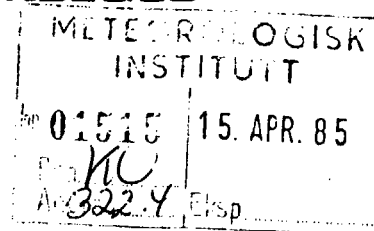
RÅDGIVENDE INGENIØRER I BYGGETEKNIKK

Det Norske Meteorologiske Institutt
Niels Henrik Abels vei 40

0371 OSLO 3

Att.: Fagsjef Bjørn Aune

Deres ref.: Vår ref.: ØB/402.B.47 OSLO, 10. april 1985

Vedr.: Vind- og islast for Tønsnesvarden Radiolinjestasjon

Teledirektoratet planlegger å føre opp et antennenårn i tilknytning til eksisterende RL-stasjon på Tønsnesvarden ved Tromsø.

For beliggenhet og utførelse vises til vedlagte tegning nr. 75882 og til tegning av stålmast fra Siv.ing. Knut Finseth.

Antennenårnet er planlagt som et ca. 35 m. høyt betongtårn med en stålgittermast på ca. 40 m, uten plastinnkledning.

I denne forbindelse ønsker vi de karakteristiske vind- og islaster ved returperiode på 50 år.

Vi finner det formålstjenlig at vindlasten blir fastlagt på grunnlag av karakteristisk 10 min. middelvindhastighet, målt ved topp av stålmast, kote 360, antatt konstant vindhastighetsprofil, og DNMI's vurdering av turbulensintensiteten i øvre del av antennemasten ved dimensjonerende 50 års middelvindhastighet.

Vi ønsker en uttalelse om isingsforholdene i området for Tønsnesvarden RL-stasjon.

Vi tør be om DNMI's forslag til dimensjonerende islast på stålgittermasten, samt kombinasjon av vind- og islast, under forutsetning av at vind og is opptrer som to uavhengige hendelser.

Med hilsen
INGENIØRENE BONDE & CO.

Gunnar Folkestad
Gunnar Folkestad

Øivind Bækkelund
Øivind Bækkelund

Vedlegg.

Kopi sendt:

Teledirektoratet TBA v/avd.ing. Bjørvik
Siv.ing. Knut Finseth

Post bes adressert til firmaet, ikke til enkeltpersoner

DISTRIKTSKONTORER: POSTBOKS 153, 8551 LØDINGEN - TELEFON (082) 31 054
STORGT. 17, 2200 KONGSVINGER - TELEFON (066) 16 813

DNMI - KLIMA- og VIND- og VINDLASTER- RAPPORTER

1/84 NORDLIE P E: KLINGRAMSKINGAR I NYE'S PROSJEKTOMRÅDE FOR KRAFTUTBYGGING Statusrapportar 1983, administrativ del Oppdragsgjever: NVE-Statkraftverka 2/84 AUNE B: ROGNHOEN BRUSTAK Eventuelle lokale klimaendringer 08.06.1984 Oppdragsgiver: Statens vegvesen, Vegsjefen i Trøms 3/84 FØRLAND E J: PÅREGNELSE EKSTREME MEDDØRVERDIER 03.07.1984 Oppdragsgiver: NVE-Hydrologisk avdeling 4/84 FØRLAND E J og IDEN K A: EKSTREM MEDDØR I LØPET AV 1 - 30 DØGN Observerte og beregnede verdier for 49 stasjoner 03.07.1984 Oppdragsgiver: Vassdragsregulantenenes Forening 5/84 NORDLIE P E: E6 MOGREINA - BOKSRUD Klimaavurdering av konsekvensane ved kryssing av Andselva 05.07.1984 Oppdragsgjever: Statens vegvesen, Vegsjefen i Akershus 6/84 NORDLIE P E: KLIMAENDRINGAR PÅ ØRUM AV IS I INDRE NORDFJORD 05.07.1984 Oppdragsgjever: NVE-Statkraftverka 7/84 FIKKE S M: KRAFTLEDNING TIL ILULISSAT/JAKOBSHAVN Meteorologiske vurderingar 25.10.1984 Oppdragsgiver: Grønlands Tekniske Organisasjon 8/84 FIKKE S M: KRAFTLEDNINGSTRASER TIL ILULISSAT/JAKOBSHAVN Reiserapport etter studietur 31.08.-10.09.1984 25.10.1984 Oppdragsgiver: Grønlands Tekniske Organisasjon 9/84 FIKKE S M: 22 kV KRAFTLEDNING TIL MANNEFJELL RL-STASJON Is- og vindlaster 09.11.1984 Oppdragsgiver: Tron Horn A/S for Teledirektoratet TBE 10/84 FIKKE S M: 22 kV KRAFTLEDNING TIL ISKURAS RL-STASJON Is- og vindlaster 09.11.1984 Oppdragsgiver: Tron Horn A/S for Teledirektoratet TBE 11/84 FIKKE S M: 300 kV KRAFTLEDNING DALE - FANA Revurdering av is- og vindlaster 29.11.1984 Oppdragsgiver: Bergenshalvøens komm. Kraftselskap 12/84 FIKKE S M: 66 kV KRAFTLEDNING TROLLBERGET - BEIARN Is- og vindlaster 07.12.1984 Oppdragsgiver: Tron Horn A/S for NVE-Statkraftverkene	13/84 FIKKE S M: 132 kV KRAFTLEDNING MADDOVIK - ARDALSTANGEN Is- og vindlaster 21.12.1984 Oppdragsgiver: ASV Myset Steggje Kraft A/S 1/85 NORDLIE P E: KLINGRAMSKINGAR I NYE'S PROSJEKTOMRÅDE FOR KRAFTUTBYGGING Statusrapportar 1984, administrativ del 15.01.1985 Oppdragsgjever: NVE-Statkraftverka 2/85 FIKKE S M, ANDRESEN L, HARSTVEIT K, SUNDE A: SKÅNEVIKSFJORDEN. EKSTREME WIND CONDITIONS 25.01.1985 Oppdragsgiver: Neptun/Norwegian Contractors 3/85 FIKKE S M, ANDRESEN L: ALFJORDEN. EKSTREME WIND CONDITIONS 07.02.1985 Oppdragsgiver: Haugesund Mek. Verksted A/S 4/85 FIKKE S M: MANNEFJELL RADIODINJESTASJON Is- og vindlaster 11.02.1985 Oppdragsgiver: Siv.ing. Jørgen Nadsen for Teledirektoratet 5/85 FIKKE S M: RL-MASTER PÅ LAMVIKSFJELL OG TVERRFJELLET Is- og vindlaster 11.02.1985 Oppdragsgiver: Jarlsp. Fabrikker A/S 6/85 FIKKE S M, JOHANSEN K: SKÅNEVIKSFJORDEN. WAVE CONDITIONS 13.02.1985 Oppdragsgiver: Neptun/Norwegian Contractors 7/85 FIKKE S M: 132 kV KRAFTLEDNING VARANGERBOTN - FINSKEGRENSEN Is- og vindlaster 15.02.1985 Oppdragsgiver: NVE-Statkraftverkene 8/85 FIKKE S M, JOHANSEN K: BANDSFJORDEN EKSTREME WIND AND WAVE CONDITIONS 15.02.1985 Oppdragsgiver: Norwegian Contractors 9/85 ANDRESEN L: VINDSKADE I MOSS Vurdering av vindforhold og hyppighet av sterke vindkast 26.02.1985 Oppdragsgiver: UNI FORSIKRING 10/85 HARSTVEIT K, FIKKE S M: AKSLA RADIODINJESTASJON Is- og vindlaster 06.03.1985 Oppdragsgiver: Ing. Bonde & Co. for Teledirektoratet 11/85 FIKKE S M: 22 kV AVGREINING TIL VIERNATH OG FOSSDALEN Is- og vindlaster 27.03.1985 Oppdragsgiver: A/S Betongnast for Ardal og Sunndal Verk 12/85 FIKKE S M: EIREFJELL RADIODINJESTASJON Is- og vindlaster 09.04.1985 Oppdragsgiver: Teledirektoratet TBA	13/85 FIKKE S M: 132 kV KRAFTLEDNING BEIARN - OLDEREID Is- og vindlaster 09.04.1985 Oppdragsgiver: NVE-Statkraftverkene 14/85 ANDRESEN L: EKSTREM VIND PÅ RYGG 10.04.1985 Oppdragsgiver: DNMI 15/85 ROGNERUD B: CATALOGUE FOR SHIP AND BUOY DATA 10.04.1985 Oppdragsgiver: DNMI 16/85 ROGNERUD B: SYSHIP A TAPE MANIPULATION PROGRAM 10.04.1985 Oppdragsgiver: DNMI 17/85 FIKKE S M: A SURVEY OF EKSTREME WINDS IN SOME FJORDS IN NORDDALAND 19.04.1985 Oppdragsgiver: A/S NOCS 18/85 FIKKE S M: 300 kV KRAFTLEDNING JOSTEDAL - LEIRDØLA Is- og vindlaster 26.04.1985 Oppdragsgiver: NVE-Statkraftverkene 19/85 FIKKE S M: KARASJOK RADIODINJESTASJON Is- og vindlaster 30.04.1985 Oppdragsgiver: Tron Horn A/S for Teledirektoratet TBA 20/85 GOTAAS Y og NORDLIE P E: KLIMARAPPORT FOR ALTAUTBYGGINGA 13.05.1985 Oppdragsgiver: DNMI 21/85 FIKKE S M: 400 kV KRAFTLEDNING KVILLDAL - FLESÅKER (T) Klimalaster for alternative utganger fra Kvilldal 15.05.1985 Oppdragsgiver: NVE - Statkraftverkene 22/85 NORDLIE P E: LOKALKLIMA VED STRYNEVASSDRAGET Verknader på grunn av planlagd regulering 22.05.1985 Oppdragsgjever: NVE - Statkraftverka 23/85 FIKKE S M: 22 kV KRAFTLEDNING BUGØYFJORD - BUGØYNES Vind- og isingsforhold 28.05.1985 Oppdragsgiver: A/S Linjebygg for Varanger Kraftlag A/L 24/85 FIKKE S M: 300 kV KRAFTLEDNING ØYRE RENDAL - FABERG Vind- og isingsforhold på strekningen R162 - Fåberg 31.05.1985 Oppdragsgiver: A/S Betongnast for Kraftlaget Opplandskraft 25/85 HARSTVEIT, K og FIKKE, S M: SOGNDAL FN/TV KRINGSKASTER - STORHOGEN Is- og vindlaster 06.06.1985 Oppdragsgiver: Teledirektoratet TRK.